

dette Thing om Præstelønningsagen, Forslag fra flere Medlemmer, hvoraf Nogle endnu have Sæde her i Salen, om at optage hele Spørgsmaalet om Tiendeafsløsningen i selve den geistlige Lønningslov. Det var imidlertid naturligt, at Mange maatte finde Tiendeafsløsningen her mindre paa sin Plads, og dertil kom, at vor Finantstilstand endnu den Gang som Følge af Krigen vel kunde virke afskrækkende med Hensyn til dette store Spørgsmaal. Imidlertid blev man dog enig om at optage i Lønningslovsforslaget en Bestemmelse om, at Regjeringen, 3 Aar efter at dette Forslag var traadt i Kraft, skulde forelægge et Forslag om Afsløsning af Tienden. Hermed er jo imidlertid ikke opnaaet Meget; thi fra Forelæggelsen af et Forslag til dets Vedtagelse kan der gaa meget lang Tid. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) har fra 1870 gjentagne Gange indbragt et Forslag om at paalægge de tiendefri Jorder et Bederlag for Præstetienden, og dette Forslag har fundet nærmere Overveelse her i Thinget; men det gik i en anden Retning end den, man tidligere havde anset for den rette, nemlig i Retning af en Udjeoning i Stedet for en Afsløsning af den bestaaende Byrde. Da var det, at de ærede Medlemmer for Maribo (Frederiksen) og for Fredericia (Gad) i Samlingen 1871—72, samtidig med at vor Finantstilstand i det Hele stillede sig lysere, indbragte et selvstændigt Forslag om Tiendens Afsløsning. Det nedatte Udvalg sluttede sig til den Tanke, der laa til Grund for Forslaget, og i væsentlige Punkter ogsaa til selve Forslaget. Man faaede imidlertid Oplysning om dette vigtige og omfattende Forhold i flere Retninger, og man fandt, at naar Sagen skulde ventes tilstrækkelig forberedt, burde Forslaget derom helst udgaa fra Regjeringen. Udvalgets langt overvejende Flertal foreslog derfor ved en Dagsorden at udtale det Ønske for Regjeringen, at den vilde indhente de fornødne Oplysninger og derpaa tage Sagen i sin Haand. Skjøndt denne Dagsorden ikke kom til Forhandling her i Thinget, blev der dog af den daværende Indenrigsminister i den paafølgende Sommer indhentet Oplysninger rundt omkring fra Landet om samtlige Tiendeforhold, og da i næste Samling 1872—73 de samme to Medlemmer atter indbragte deres Forslag, oplyste Ministeren Thinget om, at han vel havde faaet de forlangte Oplysninger, men at disse ikke vare tilstrækkelig paalidelige, og at han derfor i flere Tilfælde maatte indhente nærmere Forklaringer. Han udtalte samtidigt, at han vilde forpligte sig til at indhente saadanne og derefter tage under Overveelse, hvorvidt han kunde fremkomme med et Lovforslag om Sagen. I Genhold til disse Udtalelser toge de to Medlemmer deres Forslag tilbage, og den følgende Samling gik hen, som ventede man paa, at Regjeringen vilde komme med et Forslag eller dog med de lovede Oplysninger. Det skete imidlertid ikke, men, da i

forrige Samling det ærede Medlem for Aasens (N. Andersen) tilligemed flere indbragte et lille Forslag om at forandre den endnu stedsfindende Tiendebetjelse i Skjæppen til Udelse i Penge efter Kapitelstart, viste det sig, at de Oplysninger, man havde ventet at faae, endnu, saa syntes det idetmindste, forelaa aldeles i samme Skikkelse, hvori de tidligere fra Ministeriets Side vare erklærede for aldeles utilfredsstillende. Der manglede altsaa det Grundlag, som man her fra Thingets Side havde ønsket at faae for at kunne arbejde videre i Sagen, og det lille Lovforslag fandt, som bekendt, en saadan Modtagelse hos den daværende Indenrigsminister, at denne endog-saa vægrede sig ved at ville forhandle med Udvalget derom. Under disse Forhold kunde der ganske vist ikke fra Rigsdagens Side være megen Opfordring til at vente paa, at Regjeringen skulde tage Sagen i sin Haand, men der kunde være Opfordring for de Mænd, som tidligere havde interesseret sig for Sagen, og maaske særlig for dem, som i sin Tid havde opfordret de ærede Forslagsstillere fra Maribo og Fredericia til at tage deres Forslag tilbage, til nu igjen at søge Sagen bragt frem ved Folkethingets egen Forslagsret. Da vi imidlertid have faaet en ny Regjering, hvis Stilling til Sagen man ikke kjender, er det dog naturligt, at saadanne Medlemmer, som kunde ønske at drage Sagen frem paany, først ønske at erfare Regjeringens Stilling til den, saa meget mere som det vel ikke vilde være urimeligt at antage, at netop den nuværende Regjering kunde have en særlig Opfordring til at tage Sagen i sin Haand. Naar man nemlig betænker, at det var Mænd som Greverne Bernstorff, og Reventlow, der i Slutningen af forrige Aarhundrede toge de store Landbospørgsmaal for og bragte dem et saa betydeligt Skridt fremad til Betsignelse for Landet, og naar man ligeledes betænker, at det var under Ledelse af Mænd som Greverne Wilhelm Moltke og Spønneck, at de meget heldbringende Reformere i Midten af dette Aarhundrede gennemførtes, vilde det vel ikke være urimeligt at antage, at netop den nuværende Regjering ifølge sin Sammensætning kunde ønske at følge et Spor, der var betraadt af saadanne Mænd og med saa stort Held. Det er derfor, at jeg paa egne og Medspørgeres Vegne tillader mig at spørge den ærede Indenrigsminister: Kan man vente, at Regjeringen i denne Samling vil forelægge et Lovforslag til Afsløsning af Tienden.

Indenrigsministeren (Steel): Det har været Regjeringens Ønske at bidrage, hvad den formaaede, til at fremme Rigsdagens Forhandlinger, saa at Samlingen ikke udstrækkes over et alt for langt Tidrum. Det var derfor, at Regjeringen ved Samlingens Begyndelse lod sig det være magtpaaliggende samtidig med Finantsloven eller dog omtrent samtidig med den at forelægge alle de vigtigere Lovforslag, som